

Milí přátelé, sešli jsme se zde – na půdě DOXu, abychom uzavřeli jednu předlouhou epochu a také šanci pro paměť a velké příběhy dvacátého století.

Posledních dvanáct let jsme usilovali o revitalizaci místa paměti na nádraží Bubny. Naše mise v těchto dnech končí. Politická moc rozhodla o výměně ředitele Památníku ticha a nezbránily ji v tom ani stovky podporovatelů otevřených dopisů na zastavení výběrového řízení, ani moudrá slova mnoha podporovatelů původního autorského týmu.

Náš problém se státní správou byl patrný již od první chvíle, kdy jsme začali řešit transformaci z neziskové společnosti na státní příspěvkovou. Bylo jasné, že se s představiteli státní správy mentálně mjííme. Přesto jsme nepředpokládali, že celý záměr bude destruován takovým způsobem, jakého jsme byli svědky.

Domnívali jsem se, že naše téma je tak silné a morálně nedotknutelné, že se nám nic podobného nestane. Byl to omyl, který nás stál skoro třináct let života. Poslední čtyři roky to byla skutečná přehlídka marnosti.

Dnes byla jmenována nová ředitelka Památníku ticha. Byla vybrána řádným konkursem, za účasti tzv. odborné veřejnosti.

Nechci se vracet k tomu, jak trapné je stát se účastníkem výběrového řízení na dva uchazeče, kde jeden je předem domluven a v podstatě zadán normalizační odborné veřejnosti a druhý je v zadání tím popraveným. To jsem byl tedy já.

Výběrové řízení a jeho normalizační průběh není tématem dnešního setkání. Nová ředitelka, řádně jmenovaná na šest let, je nyní novou správkyní místa paměti, na které jsme vytvořili projekt, koncepci vzdělávání a veřejné komunikace a také jsme mu dali smysl. A také jsme se pokusili otevřít diskusi o tom, zda tradiční pietní rituály ve formátu padesátých let vůbec nějaký smysl pro mladší generace mají. Hodně jejich vyznavačů a organizátorů jsme tím bezpochyby našťvali.

Bezpochyby nejsme jediní, kdo může obsloužit památník s ambicí dialogu XXI. století. Opominu-li fakt, že my jsme byli první, kdo s tím záměrem přišel právě na Bubnech, pak jistě má právo nový statutár jmenovaný řádným konkursem, ukázat, co v něm je. Musím jen dodat, že nyní bude muset ukázat, co v něm nebo v ní je, úplně od začátku. Musí si nalézt nový název, nový projekt a

vybudovat nové zadání. To naše se jmenuje Památník ticha a je to koncepce, které se stát zmocní, jen když ji uloupí. A my neplánujeme mu ji přenechat.

V posledních dnech hovoříme o loupeži. Byla to loupež, ale špatně se to dokazuje, protože byla v souladu se všemi vyhláškami resortu a pod dohledem vedení resortu kultury a za přispění řady významných osobností tak zvané odborné veřejnosti.

Tak zvané otevřené výběrové řízení nemá dosud nikde uvedeny koncepce dvou uchazečů předložené do konkursu. Ta naše byla vedena od počátku záměrem vytvořit zázemí k příběhu, dát místu obsah. Poslední roky však ukázaly, že právě obsah je to, co nejvíce překáží administraci naší koncepce.

Chtěli jsme přestavbu místa i jeho veřejnou komunikaci podřídít základnímu narativu. Podle něho byla zadána architektonická soutěž, projektovány čtyři stupně dokumentace a založena státní organizace. Právě obsah, zkráceně narativ našeho příběhu, byl v posledních letech jablkem sváru mezi dnes končícím vedením organizace a systémem.

Od první chvíle, kdy jsme prezentovali záměr Památníku ticha, jsme vždy dodávali, že nechceme vytvořit jen prázdné gesto pro pokládání věnců. Stali jsme se součástí státní správy za jasně stanovených podmínek, schválených vládou. Postupně jsme však přicházeli o podpory původně slibované. Marně jsme žádali o investici na scénář a projekt expozice a marně jsme také usilovali o zahájení přestavby na námi koncipovaný záměr.

Přichází nová etapa a otázky pro místo paměti. Pokud se podaří nové ředitelce naplnit zlovůli státu, pak bude muset vytvořit památník právě tak marný, jako jsou ty, kam jezdí politici na pietní akty a tryzny pokládat věnce a nechávají se při tom natáčet televizí.

To, čeho jsme byli svědky, není krádež Památníku ticha a jeho likvidace, ale jeho zaprodání momentálním politickým zájmům. Je to obchod, který zadělává na dluh. Je to potvrzení společné viny mlčící většiny. Zde bychom spíš mohli říci aktivních ochránců příštího přihlížení budoucím zločinům, protože se zlou či špatnou vůlí někdo převzal místo svědomí.